

LISTASAFN REYKJAVÍKUR – KJARVALSSTAÐIR

ÖRN ÞORSTEINSSON

höggmyndir / Sculptures / 17.5 – 15.6 2003

Grænlenstur steinn 2003. 6x11x5 cm

INNGANGUR

Það má segja að Örn Þorsteinsson hafi nokkra sérstöðu meðal íslenskra myndhöggvara: hann er einn örfárra íslenskra myndhöggvara.

Íslenska heitið myndhöggvari er gott og gilt orð er vísar til þess sem annað hvort *heggur* eða *mótar* myndir í fast efni, gerir höggmyndir. Sú athöfn að höggva mynd í stein á sér mikla og merkilega sögu, eins og ríkulegar minjar í listaverkum og byggingum um allan heim bera glöggt vitni. Höggmyndir hafa reynst flestum öðrum listaverkum endingabetri, og því eru hugmyndir okkar um listir og menningu fyrri tíma oftar en ekki byggðar á höggmyndum, hvort sem sú mynd sem þannig fæst af horfinni menningu er rétt eður ei.

En það er erfitt og ljýjandi verk að höggva í stein, og á síðari öldum hafa komið fram sífellt auðveldari leiðir til myndmótunar, sem listamenn eiga kost á að nota eftir því sem hentar þeim hverju sinni. Því hefur þróunin orðið sú, að eftir því sem nær hefur liðið samtímanum hafa sífellt fleiri listamenn á þessu sviði kosið vinnuaðferðir sem verður að skilgreina sem móttun, en einungis örfáir velja enn að höggva myndir úr föstu efni.

Örn er einn þeirra sem halda tryggð við steinhöggvið. Við listsköpun sína er hann önnur kafinn við að höggva, meitla, pússa og snurfusa, og laða þannig fram þau form, sem hann verður var við í steininum, sem hann velur að vinna úr.

Efnið sjálft gegnir mikilvægu hlutverki í höggmyndalistinni, og í því samhengi er ekkert efni jafnþrungið tilvísunum og það berg, sem verður að höggmynd.

Hver sá steinn sem myndhöggvari velur til að skapa listaverk hefur í raun þegar verið mótaður, og er um leið vitnisburður um mikilvægi tímans. Hann

INTRODUCTION

It can be said that Örn Þorsteinsson has a particular position among Icelandic sculptors: he is one of very few Icelandic sculptors.

The Icelandic noun sculptor is a proper and valid word that refers to a person that either *sculpts*, *chisels* or *forms* images in solid forms, makes sculptures. The process of sculpting an image out of stone has a great and remarkable history, as treasures of art works and buildings throughout the world clearly show. Sculptures have proved more lasting than most other works of art, and thus our ideas about art and culture in ancient times are more often than not based on sculptures, whether the view of lost cultures we get in this way is right or not.

But it is hard and tiring work to sculpt a stone, and in recent centuries a growing number of easier methods have been developed to mould images, that artists can choose from according to what is most suitable for them at any given time. This has resulted in the fact that as we approach our own times more and more artists in this field have chosen working methods that must be defined as moulding, while only a few select to continue to cut images from hard material.

Örn is one of those that has kept faith with stone cutting. In his artistic creation he is busy sculpting, chiseling, sanding and polishing, and thus bringing forth the forms he finds in the stones that he has selected to work on.

The material itself is an important part of any sculpture, and in that context no material is as pregnant with references as the stone that becomes as sculpture.

Each stone that a sculptor selects to create a work of art has in fact already been moulded, and at the same time bears witness to the importance of time. It has been created through thousands and millions of years, from the time that the magma rose to the surface of the earth, solidified and hardened into cliffs and mountains.

Steinaugu, 2003. Grásteinn. 14x22x18 cm

hefur orðið til á þúsundum eða milljónum ára, allt því bergkvikan barst upp á yfirborð jarðar, storknaði og þéttist í fjöllum og björgum. Margir listamenn sækja efnivið sinn í grjótnámur þar sem efnivið er að lokum brotið úr sinu samhengi og færð þeim í hendur, en aðrir láta náttúruna sjá um frekari vinnslu, áður en þeir sækja efnivið; klettur hafa brotnað í hafið, og einstakir hnullungar hafa frá þeim tíma velkst í stórsjóum, slípast til og mótask af ölduróti allt þar til þeim var skilað á ströndu, þar sem nýtt hlutverk tók við.

Þannig efniviður er áberandi á sýningu Arnar Þorsteinssonar. Hann hefur unnið mörg stærri verkanna á sýningunni úr grágrýti úr fjörúkömbum Skagafjarðar, þar sem sjávarföllin hafa mótað þeim ávalar línur, mjúkar og seiðandi, en listamaðurinn síðan tekið við að laða fram þær myndir sem hafa búið innra með þeim og dulist þar í gegnum árþúsundin.

Úr þessari samvinnu listamanns og náttúru spretta síðan þær margháttuðu verur og form, sem kalla á meitilinn, mjúkt handbragð listamannsins og leit hans að því sem býr undir yfirborðinu. Þannig breytist steinninn í lifandi og sjálfstæða lífræna heild, léttu og leikandi eða þunga og alvörufegna, allt eftir því sem efnivið segir til um. Slíkar myndir er jafnt að finna í litlum steinum sem stórum; þar er einnig að finna orku og ævintýraheima, þegar betur er að gáð.

Örn hefur unnið flestar þessar höggmyndir á mörkum lands og sjávar; hann hefur við vinnu sína undanfarið haft aðstöðu á bryggju í Reykjavík, í nánunda við ys og þýs skipaumferðar og fugla, fólks og þeirra framandi anda, sem er að finna í grjótinu. Og listamaðurinn hefur stöðugt haldið áfram að höggva í steininn til að skapa þá veröld, sem gestir fá nú notið í sýningunni. Steinarnir tala, og lofa meistara sinn.

Eiríkur Þorláksson,
forstöðumaður.

Bätur, 2003. Grásteinn. 14x21x16 cm

Many artists find their material in mines where the stone is cut from its environment and brought to them, but others let nature mould it even further before they collect the material; cliffs have broken into the ocean, and individual boulders have from that time been tossed by the seas, been ground down and shaped by the waves until they were delivered to the shore, where a new role awaited them.

This kind of material is prominent in Örn Þorsteinsson's exhibition. He has created many of the bigger works in the exhibition from boulders of dolerite taken from the rocky shores of Skagafjörður, where the sea has given them round lines, soft and inviting. The artist has then taken these to draw out the images that have lived within them, hidden through the millenia.

From the cooperation of artist and nature spring the multifarious figures and forms that call out for the chisel, the soft touch of the artist and his search for what lies underneath the surface. Thus a stone is changed into a living and independent organic whole, light and playful or heavy and serious according to what the material calls for. Such images can just as easily be found in small stones as in big boulders; these also carry within them energy and worlds of adventure, when you look closely.

Örn has created most of these sculptures on the boundaries between land and sea; he has recently had facilities to work on a pier in Reykjavik, close to the bustle and commotion of sea traffic, birds, people and those strange spirits, that are found in the rocks. And the artist continues to sculpt the stone to create the world, that the audience can enjoy in the exhibition. The stones speak, and praise their master.

Eiríkur Þorláksson,
director.

Örn Þorsteinsson, f./b. 1948
Tjarnarseli 4, 109 Reykjavík
s. 557 4902

Menntun / Education:

1966-71 Myndlista- og handiðaskóli Íslands
1971-72 Konstskolan i Stockholm, Svíþjóð

Valdar einkasýningar / Selected private exhibitions:

2003 Listasafn Reykjavíkur – Kjarvalsstöðum, Reykjavík
2002 Lónkot, Skagafirði
2000 Quaqortoq Museum, Quaqortoq, Grænlandi
1998 Listasafn Sigurjóns Ólafssonar, Reykjavík
1996 Ráðhús Reykjavíkur, Reykjavík
1989 Norræna húsið, Reykjavík
1988 Gallerý Grjót, Reykjavík
1984 Gallerý Grjót, Reykjavík
1982 Listasafn ASÍ, Reykjavík
1977 Galleri Sólun Íslandus, Reykjavík

Steinhringir, 2002-3. Grásteinn. 56x95x41 cm, t.u.
Steinsaga, 2002-3. Grásteinn. 45x82x57 cm, t.h.

Valdar samsýningar / Selected group exhibitions:

2002 Galleri Kambur, Rangárvallasýslu
1999 Hraun og fólk, Vestmannaeyjum
1998 Strandlengjan, Reykjavík
1997 Nuuk Snow Festival, Nuuk, Grænlandi
1995 Five from the Island of Ice, Studio Com, Tachikichi, Kyoto, Japan
1989 Myndhöggvarafélagið í Reykjavík, Korpúlfsstöðum, Reykjavík
1987 Íslensk abstraktlist, Kjarvalsstöðum
1984 17 íslenskir málara, Listaskálinn í Tórshavn, Færeyjum
1983 Kirkjulist á Kjarvalsstöðum, Reykjavík
1981 Biennale der Ostseeländer, Rostock, Þýskalandi
1978 Samsýning, Hássalby Slot, Svíþjóð
1977 Haustsýning FÍM, Kjarvalsstöðum, Reykjavík
1972 Nutida Nordisk Konst, Galerie Plaisiren, Hássalby Slot, Svíþjóð
1971 Haustsýning FÍM, Norræna húsinu, Reykj

Önnur verkefni / Other projects:

Formaður sýningarnefndar FÍM 1979 – 82 / Chair of FÍM exhibition committee

Formaður Myndhöggvarafélagsins í Reykjavík
1989-90 / Chair of Reykjavík Sculptors' Association

Meðstofnandi Galleri Grjót / Co-founder of Gallery Grjót

Meðstofnandi Galleri Sólun Íslandus / Co-founder of Gallery Solun Islandus

Samvinnuverkefni með Thor Vilhjálmsyni rithöfund
1982 – 91 / Joint projects with Writer and Poet Thor Vilhjálmsson

Þátttaka í ýmsum samkeppnum / Participation in various competitions

Kenndi við MHÍ 1972-83 / Teaching at the Icelandic College of Art and Crafts

Eftirtöldum aðilum ber að þakka sérstaklega fyrir veitta aðstoð við undirbúning sýningarinnar:

Sementsverksmiðju ríkisins • Flytjanda hf. • Reykjavíkurhöfn • Fólkinu í Lónkoti, Skagafirði